

Отримано: 28 листопада 2023 р.

Прорецензовано: 10 грудня 2023 р.

Прийнято до друку: 15 грудня 2023 р.

e-mail: semenyuk@vnu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4437-179X>

Researcher ID: GLR-7069-2022

e-mail: maronishchana@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-7771-1608>

Researcher ID: JPV-7347-2023

DOI: 10.25264/2519-2558-2023-20(88)-17-21

Семенов А. А., Сукач М. А. Стратегії консолідації та самопрезентації в англomовно-політичному дискурсі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2023. Вип. 20(88). С. 17–21.

УДК: 811.161.2'42:32:342.535.2/536.12:004.832.28

Семенов Антоніна Афанасіївна,кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови,
Волинський національний університет імені Лесі Українки**Сукач Мар'яна Андріївна,**студентка 7-го курсу факультету іноземної філології,
Волинський національний університет імені Лесі Українки

СТРАТЕГІЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ В АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Стаття покликана встановити та проаналізувати кооперативні стратегії консолідації та самопрезентації і тактики їх реалізації, за допомогою яких здійснюється потужний вплив на громадськість із політичної арени. У світі постійних змін та викликів, насиченому невинним потоком інформації, політичний дискурс стає стратегічним інструментом інтерпретації сучасних реалій та формування громадської свідомості. Досліджувана стратегічна та тактична орієнтація політичного дискурсу розглядається нами через призму набутих політиками вмій і навичок синтезу та інтерпретації отриманої інформації з урахуванням лінгвістичних особливостей. Висловлені на широкий загал погляди й ідеї, оголошені важливі рішення надають необхідні для розуміння політичної ситуації дані, що, своєю чергою, здійснює маніпулятивний вплив на свідомість мас та керує суспільною думкою. Методика дослідження представлена застосуванням комплексу методів, таких як: метод дискурс-аналізу, метод компаративного аналізу та описовий, які сприяли розгляду основних інструментів спрямування політичної комунікації у потрібне мовцю русло. Проведений порівняльний аналіз лінгвістичних особливостей кооперативних стратегій консолідації та самопрезентації й підпорядкованих їм тактик на матеріалі англomовних текстів політичних промов Президента Сполучених Штатів Джо Байдена та Прем'єр-міністра Великої Британії Ріші Сунака уможливив розгляд їх ефективною вербалізації. Виявлено, що використання цих кооперативних стратегій і тактик в політичному дискурсі зумовлене врахуванням таких параметрів, як ситуативний контекст, рівень офіційності комунікативної ситуації та характерні особливості цільової аудиторії, що зумовлює максимально ефективний добір лексико-семантичних, стилістичних, синтактичних засобів англійської мови в політичній промові.

Ключові слова: політичний дискурс, політична промова, комунікативна стратегія, стратегія консолідації, стратегія самопрезентації, тактика, аудиторія.

Antonina Semeniuk,PhD in Philology, Associate Professor of Conversational English Department,
Lesya Ukrainka Volyn National University,**Mariana Sukach,**a 7th year student of the Faculty of Foreign Philology,
Lesya Ukrainka Volyn National University

STRATEGIES OF CONSOLIDATION AND SELF-PRESENTATION IN THE ENGLISH POLITICAL DISCOURSE

The article deals with considering and analyzing the cooperative strategies of consolidation and self-presentation that make a powerful influence on the public from the political arena. In the world of constant changes and challenges, full of constant stream of information, political discourse becomes a strategic tool for modern reality interpretation and public opinion formation. Strategic and tactical orientation of the discourse under study is highlighted through the prism of speakers' acquired skills and abilities for synthesizing and interpreting the received information taking into account linguistic peculiarities.

Publicly expressed views and ideas, announced urgent reports on important actions and decisions provide necessary data for understanding the political situation and, in particular, influencing nation's consciousness as well as taking control over public opinion. The methodological approach applied in this study is a mixed one based on the discourse analysis, the comparative analysis and the descriptive method, that enhanced the differentiation of the main tools for establishing political communication in a beneficial for a speaker way. The comparative analysis of cooperative strategies of consolidation and self-presentation as well as their subordinate tactics in the political discourse on the material of the speeches proclaimed by the President of the United States Joe Biden and the Prime Minister of Great Britain Rishi Sunak proved their effectiveness due to lingual means accurate use. It has been revealed that the choice of cooperative strategies of consolidation and self-presentation in the political discourse is determined by taking into account such parameters as the context, the communication register and the target audience characteristics. All these predetermine definite lexico-semantic, stylistic, and syntactic means in the English political discourse.

Keywords: political discourse, political speech, communicative strategy, consolidation strategy, self-presentation strategy, tactics, audience.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку людства стрімко зростає значення політичної комунікації, завдяки якій відбувається органічна взаємодія суб'єктів політики з іншими суспільними сферами. Так, за допомогою правильно налаштованих каналів і засобів комунікації представники влади здатні успішно підтримувати зв'язок із громадянами, вести переговори, встановлювати зв'язки із партнерами, вирішувати конфліктні ситуації, делегувати певні повноваження та звітувати про результати своєї роботи тощо. У політичному дискурсі мова постає засобом здійснення соціальної влади та формування ідеологічних наративів, оскільки більшість висловлень спрямовано на актуалізацію системи цінностей політика серед широких мас населення та подання інформації таким чином, щоб його суб'єктивна думка сприймалась як єдина об'єктивна.

Актуальність теми. Аналіз ролі мови в політиці протягом десятиліть знаходиться в центрі уваги політологів, психологів, соціологів, філософів та вчених всього світу. Активний інтерес до політичної комунікації породжує нові підходи до її вивчення через періодичну зміну влади та перманентну появу нових постатей на політичній арені світу, які прагнуть винайти нові засоби та методи впливу на народні маси. Нагальність нашого дослідження визначається тенденцією до вивчення політичної комунікації на рівні когнітології, прагматики, гендерної лінгвістики та мовних засобів реалізації комунікативної інтенції мовця. У цьому зв'язку аналіз стратегій і тактик, до яких удаються Джо Байден та Ріші Сунак для досягнення поставлених цілей видається актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття “стратегія” і “тактика” первинно походять із військової сфери, тож перехід цих термінів у площину лінгвістики, тим самим перетворюючи мову на своєрідну зброю, привернув увагу і розпалив інтерес великої кількості дослідників.

Станом на зараз у цьому напрямку відзначаються праці таких іноземних вчених як Р. Водак (Wodak, 2011a), котра займається розглядом використання мови політичними лідерами для формування їхніх образів та необхідної їм громадської думки. Її дослідження показують які мовленнєві практики впливають на розподіл влади в суспільстві, та через які мовні структури це відображається у політичному дискурсі. Особливу увагу питанням формування і конструювання політичної ідентичності приділяє Дж. Дін (Dean, 2018), яка аналізує мовленнєві стратегії та символи, які використовуються політиками для мобілізації та формування ідентичності серед громадян, а також їх вплив на формування політичних спільнот і взаємодію в їхніх межах. І. Ферклау (Fairclough, 2013) займається дослідженням різних аспектів політичної комунікації, таких як риторика, дебати і виборчі кампанії, а також охоплюють аналіз мовних засобів, які використовуються політиками для переконання та маніпулювання аудиторією.

Серед українських науковців слід виділити Л. Завальську (Завальська, 2015), яка запропонувала власну класифікацію стратегій і тактик в межах політичного дискурсу та надрукувала чимало наукових робіт щодо їхнього детального аналізу та способів реалізації. Л. Славова (Славова, 2012) зосереджує увагу на особливостях мовної особистості лідера у світлі лінгвоперсоналогії. Ю. Шарпановська (Шарпановська, 2016) пропонує теоретичні засади аналізу політичного дискурсу. Предметом дослідження І. Голубовської та Т. Орлової (Голубовська, Орлова, 2017) постає аналіз засобів маніпулювання свідомістю мас Дональдом Трампом.

Мета нашого дослідження полягає в аналізі комунікативних стратегій консолідації та самопрезентації і притаманних їм тактик у політичному дискурсі на основі текстів промов президента Сполучених Штатів Джо Байдена та прем'єр-міністра Великої Британії Ріші Сунака, що передбачає розв'язання таких завдань, а саме:

- охарактеризувати стратегії консолідації та самопрезентації;
- встановити основні тактики реалізації зазначених стратегій та мовні засоби їх вираження;
- проаналізувати прагматичний вплив досліджуваних кооперативних стратегій на цільову аудиторію.

Виклад основного матеріалу дослідження. Політичний дискурс – це своєрідне середовище, в якому відбувається комунікація представників влади з іншими політичними діячами чи народом, і реалізується ряд певних функцій як на внутрішньому, так і зовнішньому рівні. У першому випадку слід виділити гуртування спільноти однодумців методом формування певної політичної ідеології; створення цілісного іміджу політика чи цілої партії та здобуття високого авторитету; поширення і контроль актуальної інформації щодо подій, які відбуваються у державі та світі. На зовнішньому рівні така взаємодія здійснюється для зміцнення міжнародних відносин та дипломатії, пошуку іноземних союзників та налагодження кооперації з ними. Проте найважливіша функція – це соціальний контроль, оскільки через маніпулятивний вплив на публіку досягається головна мета політичного дискурсу – збереження влади і керування суспільством. Відповідно, політичну комунікацію слід розцінювати як стратегічний процес, особливими складниками якого є стратегії й тактики впливу, націлені на реалізацію поставленої політиком мети.

Поняття комунікативної стратегії окреслюється як «головна лінія мовленнєвої поведінки в межах конкретної комунікативної події, що визначається загальною метою комунікації, ситуативним контекстом і уявленнями про адресата» (Яшенкова, 2010). Приклади комунікативних стратегій включають вибір мовленнєвих конструкцій для полегшення розуміння, використання різних стилів мовлення для впливу на аудиторію, чи вибір специфічних слів для вираження емоційного забарвлення повідомлення. Кожна стратегія реалізується низкою тактик, які визначаються як «поведінка на певному етапі комунікативної взаємодії, спрямованої на одержання бажаного ефекту чи запобігання ефекту небажаного; мовленнєві прийоми, які дають змогу досягнути комунікативної мети» (Бондаренко, 2002).

Ми зосереджуємо нашу увагу на кооперативних стратегіях консолідації та самопрезентації, які використовуються для досягнення певної стратегічної мети. Вони «орієнтовані на успішність комунікативної взаємодії, характеризуються узгодженістю комунікативних настанов комунікантів... ефективністю та оптимальністю спілкування» (Селіванова, 2008). Такі стратегії реалізуються завдяки старанням оратора спрямувати комунікацію у сприятливе для обох сторін русло і наголосити на своїх інтересах чи планах у мирний спосіб, використовуючи різні способи регулятивного впливу на громадськість. Основним різновидом політичного дискурсу, через який здійснюється комунікація політичного діяча з народом і, відповідно, який виступає базою для реалізації мовленнєвих стратегій і тактик є політична промова – логічне, чітко структуроване і аргументоване офіційне повідомлення для конкретної цільової аудиторії щодо питань, пов'язаних із політикою, урядом чи іншими темами, що становлять суспільний інтерес. Наше дослідження базується на порівняльному аналізі

текстів політичних промов президента США Джо Байдена та прем'єр-міністра Великобританії Ріші Сунака (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/> та <https://www.gov.uk/government/speeches>), які вони проголошували в контексті повномасштабного вторгнення росії на територію України та збройного конфлікту в Ізраїлі.

Кооперативна стратегія консолідації – «кооперативний тип комунікативної взаємодії мовця та адресата, орієнтований на декларування об'єднання суб'єктів у межах політичного простору – політика з аудиторією, народу з владою, народу навколо певної проблеми тощо» (Завальська, 2015). Вона реалізується такими комунікативними тактиками:

1. **Тактика інтеграції народу**, яка націлена на згуртування громадян навколо певної актуальної проблеми. Удаючись до цієї тактики, політик представляє себе як одне ціле із народом, його рівноправну і невід'ємну частину, а не окремого представника влади. У ситуації повномасштабного вторгнення росії в Україну президент Джо Байден, будучи лідером однієї з провідних країн світу, неодноразово наголошує на потужній підтримці України усією Америкою і її прагненні до миру, наприклад: *And the American people are united in our resolve as well*. Важливо відмітити вживання прикметника *united* та присвійного займенника *our*, якими президент підкреслює свою пряму приналежність до народу. Часте вживання лексем на позначення національності, таких як *American people* чи *Americans* також сприяє посиленню громадянської єдності: *That's who Americans are, and that's what Americans do*. Прем'єр-міністр Великобританії Ріші Сунак також вдається до тактики інтеграції народу з метою вираження підтримки Україні: *We will stand with Ukraine for as long as it takes as they continue and to win this war*. Особовий займенник *we* вказує на єдність політика з його народом, і це єднання зумовлене спільною ціллю та бажанням її досягнути.

2. **Тактика інтеграції влади з народом** сприяє наближенню політика до громадян, акцентуючи увагу на двох сутностях – влада і народ, однак не об'єднуючи їх в одне ціле. Така опозиція хоч і сприймається як дистанціювання, проте слугує задля наголошення на головних обов'язках політиків стосовно їхнього народу, а саме: на спрямуванні сил й вповноважень на забезпечення громадського добробуту. Як очільник держави, Дж. Байден акцентує на тому, що влада піклується про громадян, які знаходяться у скрутному становищі, оскільки усі вони – частина Америки: *And to all of you hurting – those of you who are hurting, I want you to know: I see you. You belong. And I want to say this to you: You're all America*. У даному випадку відстежується опозиція між особовими займенниками *I* та *you* на позначення влади і народу відповідно. У фразі *You know, we're taking active steps to bring down the costs* розмежування відбувається вже через вживання займенників *we* та *you* з наголосом на тому, як багато політичних діячів працюють над врегулюванням фінансових питань задля блага народу. Втім, в обох випадках протиставлення вжито з метою підкреслення патронатного впливу з боку влади.

Свою чергою, Р. Сунак у зверненні до єврейської спільноти Великобританії обіцяє від імені влади потурбуватися про їхню безпеку, оскільки наслідки нещодавнього збройного конфлікту в Ізраїлі сколихнули увесь світ: *I also want to say a word to Jewish communities here at home. I am with you. And we are taking the necessary steps to ensure that you feel safe*. У цьому прикладі також простежується контраст між *we* та *you*, але логічний наголос падає на їхній спільний дім, що вони єдині у цій біді, а влада вповноважена гарантувати безпеку народові.

3. **Комунікативна тактика інтеграції політика з народом** використовується для підвищення авторитету конкретного політика, який виступає не як влада загалом, а окрема особистість. Мовець фокусує увагу слухачів на тому, що саме він робить або зробить на користь народу, завойовуючи їхню прихильність. Переважно політики гіперболізують свої досягнення і плани, або розглядають шляхи вирішення актуальної проблеми наче своєї власної, хоча насправді далеко не одні вони цим займатимуться. До прикладу, коли країни світу розривали кооперативні зв'язки із росією на початку повномасштабного вторгнення і від цього несли економічні збитки, Дж. Байден поспішив заспокоїти громадян своєї країни: *I know this is hard and that Americans are already hurting. I will do everything in my power to limit the pain the American people are feeling at the gas pump. This is critical to me*. Президент вказує на обізнаність у критичності актуальних проблем та наслідків їхнього впливу на суспільство, а тому оголошує їхнє вирішення своєю особистою провідною метою. Експресивна фраза *I will do everything in my power* включно з модальним дієсловом *will*, яке має відтінок упевненості та обіцянки, спрямована на посилення довіри до президента та закріплення його авторитету.

У зверненнях Р. Сунака також знаходимо випадки використання цієї тактики. Так, після масових нападів на євреїв у різних державах, зокрема й у Великій Британії, прем'єр виголосив промову, де на початку висловив свої співчуття: *I wanted to come here tonight to stand with you. To stand with you in this hour of grief as we mourn the victims of an utterly abhorrent act of terror*. У даному випадку слід відзначити фразу *to stand with you* у функції анадиплосису – синтаксичного повтору наприкінці одного і початку наступного речення, завдяки чому посилюється відчуття нерозривної підтримки. Далі політик пообіцяв, використовуючи прийом стилістичної градації, що *I will stand with you, the British Jewish community, not just today, not just tomorrow, but always*, тим самим більше заручаючись прихильністю єврейської спільноти.

Наступною є **кооперативна стратегія самопрезентації**, яка націлена на формування цілісного і різностороннього іміджу політика (Славова, 2012). Представник влади позиціонується як видатна постать, спроможна оперувати політичними процесами на високому рівні, але при цьому наголошується і на його самодостатності. Дана стратегія реалізується завдяки таким тактикам:

1. **Тактика інтелектуалізації** орієнтована на демонстрацію високого рівня інтелекту політичного діяча, його обізнаності як у тонкощах сфери політики, так і в інших галузях. У випадку Дж. Байдена ця тактика переважно зустрічається у тих зверненнях, де він цитує рядки із промов своїх попередників, для прикладу, Авраама Лінкольна: *Let us do all we can in 2023 to create "a new birth of freedom" in the United States and ensure that "government of the people, by the people and for the people, shall not perish," but will shine like a sun, a beacon to all people, demonstrating that from the many our great Nation can become one*. Такий прийом позиціонує його як освічену особу, яка не лише свідомо щодо сучасних політичних цінностей, а й розуміє і пам'ятає авторитетних попередників своєї країни. Крім того, з лінгвістичної точки зору ми можемо тут відмітити яскравий приклад інтертекстуальності.

Свою чергою, Р. Сунак посилається не на певних видатних осіб, а на славних попередників загалом та історичні факти спільної боротьби за свободу та справедливість у всьому світі. Так, в об'єднаній промові з Дж. Байденом він апелює до спільного минулого обох держав: *And standing here together, as our predecessors have done for generations, I feel confident that*

through the strength of our relationship, we can shape the world once again in our pursuit of liberty... Таким чином, політик показує свою обізнаність в історії як своєї держави, так і союзника, тим самим дужче заручаючись його прихильністю.

2. **Тактика демонстрації професійності** проявляється у наголошенні політиком на його визначних досягненнях і підсумках успішної роботи. Як наслідок, слухачі переконуються в реальних результатах роботи політичного діяча і розуміють, що можуть на нього покладатися й довіряти, що, своєю чергою, дає йому можливість будувати нові подальші плани з підтримкою громадськості. Після візиту до України Дж. Байден поділився фактом, який безперечно додає йому авторитетності й заслуговує поваги: *I'm told I was the first American [president] to enter a warzone not controlled by the United States military since President Lincoln*. Варто зазначити, що ця тактика використана досить майстерно, адже президент презентує цей факт через граматичну пасивну форму *I'm told* і тим самим наголошує на своїй високій репутації через слова інших поважних і авторитетних політичних діячів. Р. Сунак у своїх промовах неодноразово засуджує марнословність та наполягає на активних діях: *We need to address these problems, not just talk about them*. Він періодично звітує про свою діяльність, зазвичай порівнюючи заплановане із виконаним: *I said on the steps of Downing Street that I would put stability and confidence at the heart of this government's agenda. And last week we did that*. Така модель створює своєрідний контраст “до/після”, тож люди можуть самотужки переконатися у його стараннях втілювати обіцяне у реальність.

3. **Тактика демонстрації патріотизму** спрямована на висвітлення того наскільки шанобливо політик ставиться до своєї держави, її історії та традицій. Сюди ж відносяться і публічне засудження дій інших осіб, націлене на знецінення чи знищення їх самобутності та цілісності як політичних постатей. Так, вартий уваги приклад, коли Дж. Байден згадує про свій візит до Києва: *I was bringing with me the idea of America, the promise of America to the people who are today fighting for the same things we fought for 250 years ago: freedom, independence, self-determination*. Бачимо, що навіть під час перебування в іншій країні президент США подумки залишався зі своєю державою і виступав її гідним представником, оскільки він *was bringing the idea of America...* Також він апелював до історичного минулого свого народу та моральних засад, на яких ґрунтується американське суспільство, підкреслюючи, що український народ дотримується тих же цінностей. Крім того, президент неодноразово демонструє своє патріотичне ставлення до Сполучених Штатів, возвеличуючи їх у своїх промовах за допомогою гіперболізації, до прикладу: *American leadership is what holds the world together*.

Р. Сунак використовує цю тактику в інший спосіб. Він, як і притаманно справжньому патріоту, прагне покращувати свою країну і виводити її на все вищий і вищий рівень на міжнародній арені: *so right now, the most powerful way to achieve higher growth is to make sure the UK the most innovative economy in the world*. Прем'єр фокусується не на статистичних чи історичних фактах, а на чималому потенціалі для прогресу, завдяки якому можливий ще більший розквіт держави.

4. **Тактика відповідальності** хоч і покладає великі сподівання та зобов'язання на плечі політика, який її використовує, проте водночас і неабияк підвищує його авторитет і зміцнює імідж у разі їх дотримання. Дж. Байдену, як очільнику однієї із провідних країн світу, притаманно брати на себе відповідальність в масштабній та довгостроковій перспективі: *I reaffirmed my commitment that the United States will stand by Ukraine as it defends its democracy and support its sovereignty and territorial integrity in the face of unprovoked Russian aggression*. У даному прикладі можна простежити, що президент не лише зобов'язався підтримувати Україну в її боротьбі, а й *reaffirmed the commitment*, тобто наголошується на тому, що він пам'ятає і не відмовляється від своїх обіцянок, крок за кроком сприяючи їхньому здійсненню. Крім того, Дж. Байден часто спонукає своїх світових союзників брати колективну відповідальність за досягнення певної мети, апелюючи до їхніх моральних цінностей: *Supporting Ukraine's ability to fight off Russian aggression to defend its sovereignty and territorial integrity is a worldwide commitment*.

Р. Сунак також часто демонструє готовність нести відповідальність за свої слова і обіцянки: *Today, I want to make a simple commitment: this government will always reflect the people's priorities*. Від імені британської влади він також запевняє, що...*the security of our European continent will always be our overriding priority*. Варто примітити вживання прислівника *always*, який загалом неодноразово вживається у висловлюваннях прем'єр-міністра щодо його першочергових обіцянок і зобов'язань, оскільки воно хоч і слугує своєрідним перебільшенням, але все ж справляє належне враження на слухачів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, комунікативні кооперативні стратегії консолідації та самопрезентації користуються значною популярністю серед обох лідерів та неабияк сприяють просуванню їхньої політичної кар'єри. Перша реалізується такими тактиками: інтеграції народу, інтеграції влади з народом, інтеграції політика з народом, а друга – наступними тактиками: інтелектуалізації, демонстрації професійності, демонстрації патріотизму, відповідальності. Активне вживання вказівних та присвійних займенників, іменників на позначення національностей, повторів різного виду сприяє вираженню чи єдності політика з народом, чи акцентуванню на особистості самого діяча та його вчинках. Щодо стратегії самопрезентації, то прагматичний вплив виражається через впевнене просування позитивного іміджу представника влади завдяки акценту на його сильних сторонах як особи і політика, зокрема, освіченості, професійності, що має забезпечити задоволення потреб громадян через обіцянки та спільні плани на майбутнє. Уживання прикметників, узагальнюючих займенників, збірних іменників, модальних дієслів, пасивного стану, а на рівні стилістики – епітетів, повтору, сприяє інтеграції з народом та демонстрації важливих спільних цінностей, прав і свобод. Попри спільність стратегій і тактик обох політиків способи їх застосування та добір мовних засобів різняться і маркують певний успішний стиль поведінки як Дж. Байдена, так і Р. Сунака.

Перспектива подальших досліджень вбачається у подальшому різновекторному дослідженні політичного дискурсу, який постійно перебуває в русі, зазнає змін, адже кожна гучна подія у світі потребує реакції та відгуку як від провідних політичних лідерів, так і народу.

Література:

1. Бондаренк Я. О. Прагматичні параметри дискурсу мовної особистості: від конфлікту до гармонії. *Мова і культура. Культурологічний компонент мови*. Київ : Дім Дмитра Бурого. 2002. Т. 2. Вип. 4. С. 109–112.
2. Голубовська І. О., Орлова, Т. В. Політичний дискурс як інструмент маніпулювання свідомістю електорату (на матеріалі інвагураційної промови Дональда Трампа). *Науковий журнал “Studia Linguistica”*. 2017. Вип. 11. С.9–28. URL: <http://studia-linguistica.knu.ua/wp-content/uploads/>

3. Завальська Л. В. Комунікативна стратегія консолідації в інтерактивному спілкуванні українських політиків. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2015. Вип. 40. С. 88–91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkrnu_fil_2015_40_23.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістична енциклопедія: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К. 2008. 711 с.
5. Славова Л. Л. Мовна особистість лідера у дзеркалі політичної лінгвоперсоналогії: США – Україна. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка. 2012. С. 67.
6. Шарапановська Ю. В. Теоретичні засади аналізу політичного дискурсу. *Науковий журнал “Молодий вчений”*. 2016. № 4. С. 428–431. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_4_106.
7. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації. Київ : Видавничий центр “Академія”. 2010. 309 с.
8. Dean J. *Cultural Studies and Political Theory*. Ithaca : Cornell University Press. 2000. 368 p.
9. Fairclough I. *Political Discourse Analysis. A Method for Advanced Students*. London : Routledge. 2012. 280 p.
10. Wodak, R. *The Discourse of Politics in Action “Politics as Usual”*, 2nd rev. Ed., Basingstoke, UK: Palgrave. 2011a.
11. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/>
12. <https://www.gov.uk/government/speeches>

References:

1. Bondarenko, Ya. O. (2002). Prahmatychni parametry dyskursu movnoi osobystosti: vid konfliktu do harmonii.. [Pragmatic parameters of the discourse of linguistic personality: from conflict to harmony]. *Mova i kultura. Kulturolohichnyi komponent movy*. Kyiv : Dim Dmytra Buraho [Kyiv: Publishing house of Dmytro Burago]. Vyp. 4. P. 109–112. [in Ukrainian].
2. Holubovska, I. O., Orlova, T. V., (2017). Politychnyi dyskurs yak instrument manipuliuvannia svidomistiu elektoratu (na materialii inavhuratsiinoi promovy Donalda Trampa). *Naukovyi zhurnal “Studia Linguistica”*. [Political discourse as a tool for manipulating the consciousness of the electorate (on the material of inaugural address of Donald Trump)]. *The scientific journal “Studia Linguistica”*. P. 9–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Stling_2017_11_3 [in Ukrainian].
3. Zavalska, L. V. (2015). Komunikatyvna stratehiia konsolidatsii v interaktyvnomu spilkuванні ukrain skykh politykiv. *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Filolohichni nauky*. [Communicative strategy of consolidation in interactive communication of Ukrainian politicians]. *Scientific works of Kamianets-Podilskiy National University named after Ivan Ohienko. Philological sciences*. Vyp. 40. P. 88–91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkrnu_fil_2015_40_23. [in Ukrainian].
4. Selivanova, O. O. (2008). Suchasna lnhvistychna entsyklopediia: napriamy ta problemy. [Modern linguistic encyclopedia: directions and problems]. Poltava: Dovkillya-K. 711 p. [in Ukrainian].
5. Slavova, L. L. (2012). Movna osobystist lidera u dzerkali politychnoi lnhvopersonolohii: SShA – Ukraina. [Linguistic personality of the leader as the reflection of political linguistic personality: USA – Ukraine.] *Zhytomyr : ZhdU im. I. Franka*. [Zhytomyr: ZhU named after I. Franko]. S. 67. [in Ukrainian].
6. Sharapannovska, Yu. V. (2016). Teoretychni zasady analizu politychnoho dyskursu. *Naukovyi zhurnal “Molodyi vchenyi”*. [Theoretical principles of political discourse analysis]. *Scientific journal “Young Scientist”*. № 4. P. 428–431. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_4_106. [in Ukrainian].
7. Yashenkova, O. V. (2010). *Osnovy teorii movnoi komunikatsii*. [Basics of the theory of language communication]. Kyiv : Vydavnychiy tsentr “Akademiiia”. [Kyiv: Publishing center “Akademiya”]. 309p. [in Ukrainian].
8. Dean J. (2000). *Cultural Studies and Political Theory*. Ithaca : Cornell University Press. 368p.
9. Fairclough, I. (2012). *Political Discourse Analysis. A Method for Advanced Students*. London : Routledge. 280 p.
10. Wodak, R. (2011a). *The Discourse of Politics in Action “Politics as Usual”*, 2nd rev. Ed., Basingstoke, UK: Palgrave.
11. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/>
12. <https://www.gov.uk/government/speeches>